

Domovy seniorů jsou přeplněné, na místo se čeká i dva roky

O místo v domově pro seniory se v Česku ročně „uchází“ deset až patnáct tisíc zájemců. O tři čtvrtiny více, než domovy mohou přijmout. Čekací lhůty se v pohybu od jednoho měsíce po rok až dva. Rozhoduje se podle toho, kdo péči potřebuje více. Jen v loňském roku bylo odmítnuto 42 351 žádostí.

Zmíněných domovů je 922 s kapacitou zhruba 60 197 lůžek, což stárnoucí populaci nestačí.

Kupříkladu jednolůžkový pokoj v soukromém domově pro seniory Domov u Agáty v pražských Řeporyjích stojí na den od 1900 korun, dvoulůžkový od 1700 korun.

Jana Novotná žádala pro maminku o domov důchodců na Zlínsku před dvěma lety. „Po smrti táty už sama bydlet moc nevládala,“ popisuje Jitka stav, kdy bylo mamince 75 let. Za pár měsíců se seniorce zhoršilo zdraví a už se příliš nedokázala o sebe postarat. „Místo v domově nebylo. I v okolí vypadaly čekací doby na půlrok,“ míní žena z Prahy s tím, že stav řešila pečovatelskou službou, která k matce dojížděla. Hodina přišla na 160 korun.

„Kapacity sociálních služeb jsou v ČR nedostatečné, od pobytových až po ambulantní i terénní. V evropském srovnání pokulháváme,“ řekl MF DNES Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.

Rychlost místo nezaručí

Česká populace stárne, stát však není připraven na to, že staří a nemohoucí lidé potřebují pomoc. Služby pro seniory jsou tak pro mnoho z nich nedostupné. Na místo v běžném domově důchodců se čeká i dvě léta. V roce 2020 bylo z důvodu přeplněnosti domovů pro seniory či domovů se zvláštním režimem odmítnuto 42 351 osob, které službu poptávaly. „U nás je čekací doba zhruba od tří měsíců po rok. Záleží, zda dotyčný žádá jednolůžkový či dvoulůžkový pokoj,“ vysvětluje Ilona Veselá, ředitelka Domova pro seniory Chodov v Praze. Doba od podání žádosti zde (i v jiných domovech) není pevným ukazatelem, posuzuje se potřebnost v daný okamžik.

„Podat žádost do budoucna, až budu potřebovat, nezaručí, že když potřeba vznikne, budeme mít volný pokoj,“ vysvětluje šéfka domova, který je schopen nabídnout pobytové sociální služby neslyšícím seniorům, těm po cévní mozkové příhodě i nádorovém onemocnění mozku. „K dnešku máme v evidenci 787 žádostí, ne všichni potřebují akutně,“ dodala Veselá. Domov nabízející služby hlavně Pražanům disponuje 260 místy.

Na umístění se čeká nejen v pražských domovech, ale i v Domově pro seniory Dobřichovice či Domově důchodců Jablonecké Paseky.

„Máme kapacitu 95 míst a 360 žádostí. Nelze říci, jak dlouho kdo bude čekat,“ sdělil ředitel Jan Sembdner z Jabloneckých Pasek.

„Horší situace je ve větších městech,“ zmiňuje

Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republiky.

Nejdéle se čeká ve Zlínském a Plzeňském kraji. Nejvíce odmítnutých žádostí pro nedostatek míst hlásí ovšem kraje Moravskoslezský, Jihomoravský, Praha a Jihočeský. Přetlak zájemců ještě totiž nemusí znamenat nejdelší čekání. „U počtu zamítnutých žádostí je nutno přihlídnout k tomu, že dochází k situacím, kdy jedna osoba podá více žádostí do více domovů. Vzhledem k ochraně osobních údajů to nelze vysledovat,“ upozorňuje Eva Davidová, mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí.

Ač může člověk podat neomezený počet žádostí do zařízení ve všech krajích Česka, na domov důchodců není žádný nárok. Domovy se liší dle poskytovaných služeb i zřizovatelů, což ovlivňuje rozsah péče a cenu.

Nejčtenější jsou domovy pro seniory se sníženou soběstačností (nestačí péče rodiny ani terénních služeb), jejichž zřizovateli jsou stát či neziskové organizace. Zde cena vychází ze zákona o sociálních službách. Zařízení může žádat z důchodu klienta nejvýš 380 Kč na den. Seniorovi musí zůstat minimálně 15 procent z jeho příjmů.

Státní a soukromé domovy

Senior závislý na péči druhé osoby má nárok na sociální dávku 880 až 13 200 Kč měsíčně. Žije-li v domově, nárokuje dávku domov. „Měsíční smluvní úhrada u nás činí 11 160 až 11 780 korun,“ přibližuje Ilona Veselá z domova v Praze na Chodově. V „jejím“ domově je teď problémem růst cen za energie.

Většina státních domovů pobírá od klientů částky do 13 800 Kč, ovšem někdy jejich příbuzní dají něco navíc. „V domově nás oslovili, zda jsme ochotni přispět na jídlo, že rostou ceny potravin. Rádi dáme 500 korun navíc do fondu, i když nosíme tátovi něco bokem,“ tvrdí Romana z Brna.

Taková praxe není ojedinělá, podobně jako sponzorské dary a příspěvky do nadačních fondů zřizovatele. Totéž platí pro zařízení se speciálním režimem (klienti s Alzheimerovou chorobou, duševními poruchami). I zde se na přijetí čeká. „Domovů se zvláštním režimem je v Česku zhruba 380, kapacitu mají asi 23 tisíc lůžek. Zvolna se navyšuje, ale aby byla zachována současná vybavenost a úroveň vzhledem k demografii, je třeba mít v roce 2050 aspoň 29 789 lůžek,“ ukazuje Horecký.

Velký díl péče o seniory tudíž leží na blízkých a příbuzných. Před necelými třemi lety se týkal pětiny populace nad 55 let. Tento stav nejméně tíží obyvatele Karlovarského kraje.

Příplácení a pomoc se ziskem

Paradoxní je, že se domovy pro seniory sice budují a rekonstruují, ale lůžkových míst v nich ubývá.

„Je to i tím, že jsou nová zařízení méně kapacitní, do sta lůžek. A roste poptávka po domovech se zvláštním režimem,“ vysvětluje Horecký. Mnohdy dochází k rekonstrukci stávajících domovů, kdy se čtyřlůžkové pokoje mění na žádané dvoulůžkové či jednolůžkové.

Vykrýt nedostatek kapacit pomáhají soukromá zařízení. Na ně je třeba mít více peněz. Mohou od klientů inkasovat vyšší částky. V nich se měsíční pobyt pohybuje v rozmezí od 25 tisíc do 50 tisíc korun.

„Soukromá zařízení, která nedostávají na činnost dotace, se snaží nabídnout dodatečné úkony a služby,“ uvádí Horecký.

Zde výrazně navyšují platbu podmínky na pokoji. Kupříkladu jednolůžkový pokoj v soukromém domově pro seniory Domov u Agáty v pražských Řeporyjích stojí na den od 1900 korun, dvoulůžkový od 1700 korun. „Jednáme s kraji a dalšími zřizovateli o možnosti využít Národní plán obnovy (peníze od EU), skrze který by šlo do roku 2026 vytvořit 2500 nových lůžek,“ uvedla mluvčí ministerstva práce Davidová.

Nejistá budoucnost

Aktuálním trendem je zajistit terénní služby, které umožní seniorům zůstat v domácím prostředí maximálně možnou dobu. Ministerstvo pro místní rozvoj ústy mluvčího Jiřího Landy dodává, že dál počítá s podporou komunitního bydlení pro seniory. Žijí v samostatných bytech, ale vedle sebe. A zdravotnická péče je zajištěná. Ministerstvo na ně může vypsát dotace. Otázkou je, zda se najdou investoři.

Zdroj: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/lhuty- Duchod-pece-seniori-domov-duchodcu-kapacita.A220221_182824_domaci_wes